בידוע שלא היה קנין אלא מחמת המיתה. הלכך חוזר בו הא אם מת קנה המקבל מתנה ולא אמרינן שמא לא נמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה וקשיא מדשמואל דאמר לא ידענא מאי אידון בה שמא לא נמר להקנותו אלא בשטר מדמר קנה אחר מיתה: אחוי ליה בידיה. שיודע מירון בדבר ת"ל רמז לו כעין ייפוי לא לומר דמוקמינן לההוא דאמר קנה במייפה את כחו: וקנינא מיניה מוסיף על מתנתא דא. ככל מה דכתוב ומפורש לענין "במתנת דכסר למקניא ביה שריר וקיים" כלומר וקנינא מיניה קנין גמור להוסיף ולייפות כחו לכל המתנה שנתן בעל פה ולישנא יתירא לייפות כח הוא: כתב לזה וכתב לזה. שכיב מרע שכתב כל נכסיו לראובן במתנת שכיב מרע ע"ש בעל פה ול"ש בכתב לברר מתנתו וחזר וכתבו לו נתנו לשמעון אבל לא מסר להן את השטר: דייתיקי. של שני מבעל דייתיקי של ראשון דשכיב מרע יכול לחזור בו הלכך אחרון קנה שהרי חזר בו מראשון "דייתיקי" לשון מתנת שכיב מרע דאמרי' דא תהא למיקס ולמיהוי' דדברי שכיב מרע ככתובים וכמסורין דמו: כתב וילכ לזה. כתב כל נכסיו לראובן ומסר לו את השטר לראוייה זכותו ויש לשונות אחרים ולא ישכו בעיני: רב אמר ראשון קנה. דהא דייתיקי דקנין חשיב לה והרי היא כמתנת שכיב מרע שכתוב בה קנין דאחרכיה אחרי ריכשי ואפי' אם עמד חוזר ואמרי' לעיל כל שאם עמד חוזר במתנתו' והלכך שני קנה: והא ליפלינו בה חדא זימנא. לעיל במתנת שכיב מרע שכתוב בה קנין דרב אמר אחרכיה אחרי ריכשי ושמואל אמר כו' דסבר רב דאפי' לענמו נמי לא קנה דאינו יכול לחזור בו הלכך הכא ראשון נמי קנה: אכל כסף. בתריתא דלא קנו מינה סד"ל דלא הוי 'זיכה' ייפוי כח בקנין ואימא מודה (ל) לשמואל (דשני קונה דאין כאן לא ייפוי כח) ולא הורעת כח דשמואל דנימא 'לא ידענא מאי אידון בה' כדאמר לעיל דהא אין כאן קנין דנימא 'לא נמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה': בפורא מתנו שכי. ג) אינה אפלוגתא קמייתא דמתנת שכיב מרע שכתוב בה קנין ואמר רב אחרכיה אחרי ריכשי ושמואל אמר כו' ואתא למימר בפורא מתנו הכי כדלעיל וקשיא להו הא דאמר רב יהודה אמר שמואל אבל בפומבדיתא מתנו הכי וכו' ולא קשיא להו מידי הא דאמר רב יהודה אמר שמואל דהשתא נמי מודי שמואל דאם מת הוי קנין כדדייקינן נמי ממילתיה דרב יהודה, ונאמר מילתא היא דהשתא נמי קשיא הך אדרב יהודה דהכא קאמר אין לאחר קנין כלום בין לאחר בין לענמו ואפי' אם עמד חוזר אין יכול לחזור ועכו ונעיל אמר רב יהודה אמר שמואל בידוע שלא היה קנין אלא מחמת מיתה ויכול לחזור בו, אלא אמר בשלמא דפליגי רב ושמואל בכתב וזיכה לזה, וכתב וזיכה לזה וכן פר"ח בפורא מתנו הכי דפלוגתא דרב ושמואל דכתב וזיכה לזה כדאמרן, בפומבדיתא מתנו שלחו מבי רב לשמואל ילמדנו רבינו כתב לזה בהא דלא קנו מיניה וכו' ולא איתמר בהא בהא קאמר שמואל וכו' למילתא דשמואל אין צריך כאן שזיכה לו וקנו מיניה קנה ואין יכול לחזור במתנתו וכ"ש להקנותו לאחר ואין אומרים בזה שמא לא נמר להקנותו אלא בשטר דהא זיכה לו וקנו מיניה כיון דכולי האי [עבד] לא הוי אלא לייפות כחו וקנה: סבור

ישלחו ליה מבי רב כו' קנו מידו מהו. פי' שכתבו קנין בשטר עם הזיכוי שלא (ג) ליה אין אחר הקנין כלום ואין יכול לחזור בו ואפי' לענמו נמי אינו יכול לחזור בו דכמפרש רב הונא ורבינו יעקב פירש סוגיא זו בענין אחר ומיירו רב ושמואל אפי' היכא שאין כתוב הקנין בשטר אלא קנין בעלמא ומתני' דקתני שייר קרקע כל שהוא מתנתו מתנה הייט בקנין וסיפא דקתני לא שייר קרקע כל שהוא אין מתנתו מתנה מיירי בלא קנין ולא מיירי סיפא דומיא דריסא והאיא דכתב וזיכה הייט *מסתמא כפי' רבינו שמואל שזיכוי זה במקום קנין עומד והא דקאמרי' לעיל דייתיקי מבטלת דייתיקי בכתב לזה ולזה הייט כשלא כתב לו לשם שטר אלא לשם לוחה בעלמא והשתא לא תקשה מידי מהריא דסוף פ"ק דבבא מציעא דתמתם דייתיקי של לוחה דשמתם היא ואין נראה דלשון דייתיקי לא משמע אלא שטר גמור שנתנו לשם שטר של לוחה מתנה דהכי משמע ליכא שלא דכתבו עליהם שלא לייפות כחו ונקנה:

קטן א מיי' פ"ח מהל' זכייה ומתנה הלכה יא סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' רנ סעיף יז: קיז ב ג ד מיי' שם פ"ע הלכה טו עז סמג שם טוש"ע שם סעיף יג:

רבינו גרשום

שלא היה קנין אלא מחמת מיתה. ושמעא דעמד משום הכי דאור הוא לא עמד אלא מת הוי קנין וקנה אלמא דסבירא ליה דשטר לאחר מיתה [הוי] שטר וקשיא דשמואל אדשמואל: ואחוי ליה. דמו לו שישתוק שהוא יתרצה לו: אמר ליה. האי אחוי לי בידיו משום הכי אמר שמואל דקנה לאחר מיתה במיפה את כחו אבל היכא דלא ייפה את כחו אין שטר לאחר מיתה: וקנינא מיניה מוסיף על מתנתא. היינו דאמר אף כתובו כלומר דשטמע דמחיים הקנה לו: כתב לזה שדה זו וחזר וכתב לזה אותה שדה עצמה היינו דייתיקי מבטלת דייתיקי. כלומר שני קנה ראשון לא קנה שחזר בו: כתב ויכה בה לפני: וכתב וזיכה אותה שדה עצמ'[ראחר] מהו מי אמרינן דקנין דמי אותה זכיה וקנו אי לא קנה: ר"ח אמר ראשון קנה. דארבייה אחרי ריכשי מאחר שכתב וזיכה לזה אין לשני במקום ראשון כלום: ושמואל אמר שני קנה. משום דשמא ראשון לא נמר להקנות אלא בשטר ואין שטר 'אחר מיתה והואיל דכר בלשני וחזר מראשון לא הוי מתנה ולא קני ראשון: והא אפלינו בה חדא זמנא לעיל (בין) רב ושמואל ה) בהיא דלעיל קאמר רב ארכבוה אחרי ריכשי. משום דקנו מיניה וכתבו לו קנין אבל בהא דכתב וזיכה לו ולא קנו מיניה דההיא זכי לאו כקנין דמי אימא מודה ליה לשמואל דשני קנה ולא ראשון קס"ל דלא: בהא קאמר שמואל. דשני קנה משום דלא קנו לראשון: בפורא מתנו הכי כדאמר לעיל: קנו מידו בלא כתיבה וחזר ונתנו לאחר מהו. מי אמרינן דחזר מראשון וקני שני ולא ראשון או דילמא הואיל דהקנה לראשון אין לשני כלום: שלח ליה אין לאחר קנין כלום. וראשון קנה שני לא קנה דהא דקאמר לעיל לא ידענא מאי אידון בה שמא לא נמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה ב). אבל הקנה לו בעל פה דקנין מחיים הוה אין לאחר קנין כלום:

ה) גרלה דס"ל דאי איתמר בהא. בההוא דלעיל בהא קאמר רב וכו'. ב) גרלה דס"ל ואין שטר לאחר מיתה דייגו היכא דנוה לכתוב שטר ג"כ אבל הקנה לו בע"פ וכו'

א) נעיל דף קנו. ב) שם דף קלה. ג) גי' רש"ל והא דכתב וכו"ל:

הגהות הב"ח

(ה) רשב"ם ד"ה אבל נהר וכו' מודה ליה לשמואל וכו' לא ייפוי כח דרב ולא מוכרחת כח דשמואל: (ב) תוס' ד"ה (בע"ח) מתנת כו' ולמאי דקיימת לן כשמואל: (ג) ד"ה שלחו וכו' שלח לה אין אמר הקנין:

רש"ל מ"ז

רש"ל הד"ח

גי' רש"ל מסר כפי' ר"ח